

Kaksi Puhetta

PALA POLITILLISEN RIKOKSELLISUUDEN PSYKOLOGIAA

LUOKKATIETOISELLA työväestöllä on vakaantunut käsitys siitä, että yksilölliset väkivallanteot kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän rikoksellisuuden kostamiseksi eivät ole eduksi työväenluokan elämälle. Päinvastoin ne useimmassa tapauksessa muodostuvat ensiksi-kin aseiksi työväen voimien järjestämistyön vastustajille ja toiseksi, aiheuttavat tarpeettomia kärsimyksiä syistä, joista yhteiskunnallinen kurjuus aiheutuu.

Porvarillinen maailma sen lisäksi on aina valmis tulkitsemaan yhteiskunnallisista syistä johtuneet ilmiöt kokonaan toiseksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat, varsinkin silloin kun on kysymys sorretun luokan jäsenien yksilöllisistä teoista. Luokkatietoinen työväestö hyljää rikoksellisen väkivallan käytön ja vastustaa sitä aivan toisista syistä kuin porvarillinen maailma. Porvarillisen käsityksen mukaan tapahtuvat kaikki yhteiskunnallistakin luonnetta olevat rikokselliset tai sellaisiksi leimatut väkivallanteot yksilöiden pahuudesta ja ilkeydestä johtuneina, ja milloin tekijää ei suoranaisesti voida tulkita teon alkutekijäksi, etsitään siihen agitaattoreita, epäyhteiskunnallisten oppien saarnaajia ja muita pahoja ihmisiä, sensijaan, että tutkittaisi niitä vaikutteita, joiden alaisena teon suorittaja on yhteiskunnassa elänyt ja toiminut.

POLITILLISEN rikoksellisuuden psykologiaa varsin elävästi kuvaavat nämä kaksi anarkistien puhetta, jotka tässä julkaisemme. Ensimmäisen piti oikeushuoneessa ranskalainen anarkisti Vaillant, joka v. 1894, heitti pommin Ranskan edustajakamariin, haavoittaen muutamia edustajia:

Vaillantın puhe

“Gentlemannit. Muutaman minuutin kuluttua annatte te iskunne, mutta vastaanottaessani tuomionne olen tyytyväinen ainakin siitä, että olen haavoittanut vallitsevaa yhteiskuntaa, kirottua yhteiskuntaa, jossa yksi henkilö hyödyttömästi tuhlaa rikkauksia, joilla voisi ruokkia tuhansia nälkäisiä perheitä; häpeällistä yhteiskuntaa, joka sallii harvojen yksilöiden monopolisoida yhteiskunnallisen rikkauten samalla aikaa kun sadat tuhannet onnettomat eivät saa suuhunsa leivän palaa, joka koirillekin sallitaan ja kokonaiset perheet tekevät itsemurhia elämän välttämättömyyksiensä puutteessa.

“Oi, jospa hallitsevat luokat voisivat astua alas onnettomien pariin. Mutta ei, he haluavat olla kuuroja näiden vetoamuksille. Näyttää kuin kohdalo ajaisi heitä, kuten kahdeksannentoista vuosisadan ylhäisöä, kohti kuilua, johon hautaantuvat, sillä tuho on tuleva niille, jotka pysyttelevät kuuroina nälkiintyvien avunhuudoille; tuho niille, jotka, uskoen itsensä olevan ylemmästä alkuaikaneesta, otaksuvat heillä olevan oikeuden riistää itseään alempana olevia. On tuleva aika, jolloin kansa ei enään jaksa harkita, vaan nousee kuin

hirmumyrsky ja lakaisee raivoisena. Silloin me näemme veristäviä päitä keihäiden kärjissä.

“Sorrettujen joukossa, te kunnianarvoiset miehet, on kahden luokan yksilöitä. Niitä, jotka eivät käsitä, mitä ovat ja mitä voisivat olla, vaan ottavat elämän kuten se on, uskoen syntyneensä orjiksi ja tyytyen itseensä niine muruineen, mitä työnsä vastineeksi saavat. Mutta on toisia päinvastaisia, jotka ajattelevat, tutkivat, tarkkailevat ympärilleen ja näkevät yhteiskunnallisen eriarvoisuuden. Onko se heidän syynsä, jos he näkevät selvästi ja kärsivät kun toisetkin kärsivät? He heittäytyvät taisteluun ja antautuvat ajan vaacimusten sanansaattajiksi.

“Arvoisat herrat, minä olen yksi heistä. Mihin tahansa olen kulkenut, olen nähnyt onnettomat kyyristyneinä pääoman ikeen alla. Kaikkialla olen nähnyt samojen haavojen aiheuttavan kyyneleitä ja verivirtoja. Vieläpä kaukaisilla Etelä-Amerikan mailla, jossa minulla oli oikeus uskoa, että hän, joka oli väsynyt sivistyksen vaivoihin, voi levähtää palmupuiden alla ja tutkia luontoa. Sinnekin näin pääoman tulevan ja imevän viimeisen veripisaran onnettoman paariaisen ruumiista. Kun palasin Ranskaan, jossa sain nähdä perheeni julmasti kärsivän, muodosti tämä viimeisen tipan minun surujeni maljaan. Väsyneenä tähän kärsimysten ja pelkuruuden elämään, kannoin minä räjähdyspommin niiden pariin, jotka ovat pääasiallisia syyllisiä yhteiskunnalliseen kurjuuteen.

“Minua syytetään niistä haavoista, jotka räjähdyspommini aiheutti. Sallikaa minun tässä osoit-

taa, että ellei porvaristo olisi teurastanut tai teurastuttanut Vallankumouksen aikana, on mahdollista, että se vielä olisi aateliston ikeen alla. Ja toiselta puolen laskekaa ne kuolleet ja haavoitetut Tonquinissa, Madagascareilla ja Dahomeyssa ja lisätkää niihin ne tuhannet, niin, miljoonat onnettomat, jotka kuolevat tehtaissa, kaivannoissa ja kaikkialla, missä pääoman murskaava voima tunnetaan. Lisätkää näihin vielä ne, jotka kuolevat nälkään ja muistakaa, että kaikki tämä tapahtuu hallitusvirkaillijain suostumuksella. Kuinka vähän kaiken tämän rinnalla painavatkaan ne syytökset, joita teillä on minua vastaan!

“On totta, että toinen ei toista poista, mutta sittenkin, emmekö me toimi puolustukseksi vastatessamme meihin ylhäältä tähdätyihin iskuihin? Minä tiedän, että minulle sanotaan: olisi pitänyt rajottautua vain puhumaan kansan vaatimusten puolesta. Mutta mitä te voitte odottaakaan! Pitää olla äänekäs puhuja, joka saa kuoron kuulemaan. Liiankin kauan on puheisiimme vastattu vankeudella, hirttonuorilla ja kivääritulella. Älkää erehtykö: heittämäni pommin räjähdys ei ilmaissut vain kapinoitsija Vaillantien huutoa, vaan koko luokan, joka oikeuksiaan puolustaa ja joka pian tulee muuttamaan sanat teoiksi. Sillä, olkaa varmat, lakeja ette te turhaan laadi. Ajattelijoiden aatteet eivät pysähdy ja niinkuin viime vuosisadalla eivät kaikki hallitukselliset voimat voineet estää Diderotsia ja Voltairea levittämästä vapausaatteitaan kansan keskuuteen, niin eivät myöskään kaikki hallitukselliset voimat voi estää recluseja, darwineja, spencereja, ibseneja ja mirbeauseja levittämästä oikeuden ja vapauden aatteita, jotka tulevat hävittämään ne ennakkoluulot, jotka massoja tietämättömyydessä pitävät. Ja nämä aatteet, tervetulleina osattomille, puhkeavat vallankumouksellisen toiminnan kukkasiin kuten minussakin, kunnes tulee päivä, jolloin vallan katoaminen sallii ihmisten vapaasti järjestää valintansa mukaan ja jokainen nauttii työnsä tuloksista ja jolloin ne moraaliset taudit, joita kutsutaan ennakkoluuloiksi, katoavat sallien ihmisten elää harmooniassa omaamatta muita haluja kuin tutkia tieteitä, luoda ja rakastaa tovereitaan.

“Minä lopetan, arvoisat miehet, sanomalla että yhteiskunta, jossa nähdään sellaisia eriarvoisuuksia

mitä me näemme ympärillämme, jossa jokainen päivä näemme köyhyyden aiheuttamia itsemurhia, prostitutsioni välkkyen jokaisesta kadun kulmasta — yhteiskunta, jonka johtavina kunnia-patsaina ovat vankilat ja sotilaskasarmit — sellainen yhteiskunta täytyy muuttaa niin pian kuin mahdollista ja lopettaa ihmiskunnan kärsimykset nopeasti. Kunnia hänelle, joka työskentelee tämän muutoksen hyväksi keinoilla millä tahansa. Tämä aate on johtanut minua kaksintaistelussani vallan kanssa, mutta koska tässä kaksintaistelussa minä olen vain haavoittanut vastustajaani, on sen vuoro nyt iskeä minua.

“Ja nyt, gentlemannit, minulle merkitsee vähän, minkä rangaistuksen langetatte, sillä katsellen teitä harkinnallisesti, voi vain hymyllä nähdessä teidät, aineeseen kadonneet atoomit, jotka oman harkintanne perusteella ajattelette, että omaatte oikeuden kanssaihmisenne tuomitsemiseen.

“Jo, haluatte pääni — ottakaa se.”

“Oh, te arvoisat miehet, miten pieni onkaan teidän kokouksenne ja tuomionne ihmiskunnan historiassa. Miten pieni niinkään on ihmisen historia siinä pyörremyrskyssä, jossa se kannetaan äärettömyyden lävitse ja jossa se on säädetty katoamaan tai vähintään muuttamaan alkaakseen jälle saman historiansa—todellisesti ikuisen maailmankaikkeuden voimien näytelmän, jossa ne herkeämättä uusivat ja muunnostelevat itseänsä.”

* * *

Vaillant tuomittiin kuolemaan. Tuomiosta vedottiin presidentti Carnottiin. Hän kieltäytyi jyrkästi käsittelemästäkään vetoomusta. Carnot tapettiin. Rinnastaan vedetyn tikarin varteen oli kaiverrettu

“VAILLANT”

Santa Caserio oli anarkisti. Kerrotaan, että hän olisi voinut paeta, mutta kieltäytyi. Oikeushuoneessa hän puhui itse lautakunnalle:

Caserion Puhe

“Kunnioitettavat lautakunnan jäsenet. Minä en aio pitää puolustuspuhetta, ainoastaan selostan tekoani.

“Jo varhaisessa nuoruudessani aloin käsittää, että nykyinen yhteiskunta on huonosti järjestetty, niin huonosti, että jokainen päivä monet kurjat

miehet tekevät itsemurhia jättäen vaimonsa ja lapsensa hirvittävään hätään. Tuhansittain työläiset kulkevat teitä katsellen työtä, jota eivät löydä. Köyhimmät perheet kulkevat kerjäten ja vapisevat viluisina kaduilla; he kärsivät suurta — suurta tuskaa; pienokaisensa tahtovat äideiltään ruokaa, mutta äidit eivät sitä voi antaa, kun heillä ei mitään ole. Jos kotona on jotain arvokkaampaa, kulkeutuu se kauppaan tai panttilainastoon, vaikka olisi mitenkä rakasta kotiväelle. Kerjuu on edessä heillä ja silloin heidät usein vangitaan irtolaisuudesta.

“Matkustin pois synnyinpaikaltani siksi, että jouduin liian usein kynnölöimään nähdessäni pienten, kahdeksan—kymmenen vuotiaiden tyttölasten raatavan työtä viisitoistakin tuntia päivässä kehnosta kahdenkymmenen sentimen päiväpalkasta. Nuoret naiset, kahdeksantoista ja kahdenkymmenen vuotiaat, myös tekivät viisitoista tuntia päivittäin palkoilla, jotka olivat ansion irvikuvia. Ja tämä tapahtuu ei yksin minun maani kansalaisille, mutta kaikille työläisille, jotka hikoilevat koko päivän saadakseen vaivaisen leivän kannikan tuotamastaan suuresta rikkaudesta. Työläisten täytyy elää mitä kurjimmassa oloissa, heidän ruokansa käsittäen vain halpaa leipää, vähän riisiä ja vettä. Kun he ovat kolmenkymmenen vuotiaita, ovat he uloskuluneita hylkiöitä ja monet heistä kuolevat vaivastaloissa. Sadat heistä sairastavat pellagraa, nälkätautia, joka minun kotimaassani, lääkäreiden sanonnan mukaan, johtuu huonosta ja alaravitsevasta ruuasta, liikaräskityksestä sekä murheellisuudesta.

“Olen nähnyt, että maailmassa on sängen paljon ihmisiä, joilla on aina nälkä ja pieniä lapsia, jotka kärsivät viattomina, vaikka ruokaa ja vaatetta on kaupungeissa runsaasti. Olen nähnyt monta suurta kauppaä täynnä vaatteita ja villatavaroita ja suuria varastoja täynnä vehnää ja maissia, jota nälkäiset voisivat syödä. Ja toiselta puolen olen nähnyt tuhansia ihmisiä, jotka eivät tee yhtään työtä, eivät kaiva oja, eivät kynnä, eivätkä mene tehtaisiin hikoilemaan; ovat hienopintaisia ja elävät toisten työstä. He tuhlaavat jokainen päivä tuhansia frangeja huvituksiinsa, turmelevat työläisten tyttäriä ja asuvat kymmeniä

hienoja huoneita käsittävässä palatsissa; heillä on kymmeniä hevosia, lukuisia palvelijoita ja kaikkea parhainta, mitä maailmassa saa.

“Minä uskoin jumalaan, mutta kun näin niin suuren eriarvoisuuden ihmisten kesken, tulin huomaamaan, että ei se ollut jumala, joka loi ihmisen, vaan ihminen, joka loi jumalan. Ja minä havaitsin, että ne jotka haluavat heidän omaisuutensa kunnioitettavan, omaavat etuja paradiisista ja helvetistä puhumisesta, hyötyen ihmisten tynnydestä.

“Ei ole kauan siitä, kun Vaillant heitti räjähdyspommien edustajakamariin protesteeratakseen yhteiskuntajärjestelmää vastaan. Hän ei tappanut ketään, ainoastaan haavoitti joitakin ja sitenkin porvarillinen oikeus tuomitsi hänet kuolemaan. Eikä se ollut vielä tyytyväinen syyllisen kuolemaan tuomitsemisesta, mutta alkoi lisäksi vainota anarkisteja ja vangitsi ei vain niitä, jotka edes tunsivat Vaillantia, vaan vieläpä nekin, jotka olivat olleet anarkistien luennoilla.

“Hallitus ei ajatellut heidän vaimojaan eikä lapsiaan. Se ei harkinnut, että miehet, joita se pinnasi vankiloissa, eivät olleet ainoat, jotka kärsivät, vaan että pienokaiset ja vaimot itkivät nälkäänsä. Porvarillinen oikeus ei vaivannut itseänsä näiden viattomien kohtaloilla, jotka eivät vielä tiedä, mitä yhteiskunta on. Ei se ole heidän syynsä, että isänsä ovat vankilassa; he vain tahtovat syödä.

“Hallitus tarkastutti yksityisasuntoja, avasi yksityiskirjeitä, kielsi luennot ja kokoukset, harjoitetaan hävyttömintä vaimoa meitä vastaan. Vieläpä tänä päivänä on satoja anarkisteja vangittuina siksi, että ovat kirjoittaneet artikkeleita sanomalehtiin tai ilmaisseet julkisuudessa ajatuksensa.

“Lautakunnan jäsenet, te olette porvarillisen järjestelmän edustajia. Jos haluatte minun päättäni, ottakaa se, mutta älkää toki uskoko, että siten tekemällä pysäytätte anarkistisen propagandan. Muistakaa, ihminen niittää, mitä hän on kylvänyt.”

* * *

Caserion puhe päättyi. Lautakunta julisti hänet syylliseksi ja Caserion pää leikattiin irti ruumiista guillotiinilla.